

Mesterlig om Hamsun

Dikter og geni, tyrann og landsforræder. Gåten Knut Hamsun vil kanskje aldri bli helt oppklart og nettopp det er viktig å ha i bakhodet når Jan Troells mektige portrett av dikterhøvdingen nå rulles ut på brede lerret verden over. «Hamsun» er en mesterlig godt laget film, men det er også en film som er farlig med tanke på at den etterlater seg et inntrykk av å gi det endelige og korrekte bildet av den gåteomspundne dikteren.

K på
Kino

SAGATUN 1:
«Hamsun»
Regi: Jan Troell
Med: Max von Sydow, Ghita Nørby, Sverre Anker Ousdal, Anette Hoff, Gard Eidsvold, Eindrude Eidsvold, Svein Erik Brodal, Per Jansen, Nina Englund, Svein Gundersen
Varer: 2 timer og 40 minutter
Aldersgrense: 11 år
Anmeldt av:
SVERRE FRILSETH

Svenske Jan Troells film er basert på danske Thorkild Hansens omdiskuterte bok om den norske nobelprisvinneren i litteratur – en bok som liksom filmen gir et slags preg av autoritet og ekthet. Nepe noen nordmann ville ha tegnet Hamsun slik Hansens gjør det i sin bok.

Til det er høvdingen for stor og sviket for smertelig. I hvert fall kunne ingen nordmann laget en slik film som svenske Jan Troell har gjort. All respekt for norske filmskapere, men noen Troell finnes ikke i dette landet. Aller minst noen Max von Sydow. Riktignok tar det noen få minutter å venne seg til at vår egen Knut Hamsun vandrer rundt og snakker kav svensk, og like fremmed er det at vår egen elverumsfødte Marie taler dansk, men når det er sagt er det bare å hengi seg til stor skuespillerkunst – ja her er det snakk om skuespillere som hver for seg og sammen fortjener både Oscar og Amanda og det som finnes av heder og ære.

KOMPROMISSLØS

Max von Sydow er Knut Hamsun i hver eneste fiber, hvert eneste ord – ja det er nesten så vi tror patriarken har steget opp fra de døde for å gi filmen kjøtt og blod av ekte vare.

Ghita Nørby er like kompromissløs sterk i sin rolletolkning av Maria som tross sitt kjærlighetsfylte hat til den stadig mer tyranniske ektemannen holdt ut til siste åndedrag.

«Hamsun» er mest av alt Max von Sydow, Ghita Nørby og Jan Troells film. Men det er også de mange statistenes film. Og det er hedmarks egne Nina Englund og Svein Gundersens film. De ruver riktignok ikke på lerretet slik Hamsun/Sydow gjør, men de har hver sin replikk og synes i noen sekunder – det er faktisk mer enn hva de fleste av oss andre kan skryte av.

GIJØR VONDT

Tilbake til filmen: For landsmenn av Hamsun vil den svensk/ dansk/norske filmen valde litt smerte. Det gjør vondt å bli minnet

PORTRETT: Nei, dette er ikke originalen. Dette er ikke Gustav Heibergs legendariske bilde fra rettsaken mot Knut Hamsun. Det er derimot Max von Sydow i en uforlignelig karaktertegning av den gamle dikterhøvdingen hentet fra filmen «Hamsun» som har verdenspremiere på Sagatun i kveld.

FOTO: NORSK FILMDISTRIBUSJON

om at vår store dikter faktisk forrådte sitt land og omfavnet Adolf Hitler og Vidkun Quisling. Men det gjør også vondt å bli minnet om at våre egne myndigheter etter krigen forsøkte å bevise for all verden at dikterhøvdingen var sinnsyk og derfor måtte tåle et flere måneder langt og veldig fornedrende opphold på psykiatrisk klinikk. Han sonet for sine meninger, sin innerste oppfatning. Hamsun mente selv at Norge skulle få en opphøyet plass i det storgermanske riket og derfor gikk han hånd i hånd med Quisling. I filmen vies det bred plass til hans egen

forklaring på hvorfor.

– Jeg sveik ikke mitt land, jeg fulgte bare min overbevisning, sa han i retten, men understreket i samme åndedrag at han ikke unnskyldte seg, heller ikke forsvarte han seg. Han bare forklarte hvorfor.

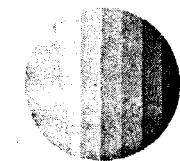
STORMFULLT

Om Knut Hamsun politiske overbevisning kan det sies mye. Om hans forfatterskap bare en ting: Det er en mesters verk.

Jan Troell setter ikke bare fokus på Knut Hamsun og hans sidesprang før og under annen verdenskrig. Li-

ke mye dreier filmen seg om det stormfulle ekteskapet mellom høvdingen og forfatteren/skuespilleren som ofret alt for å stå ved hans side – uansett hva det kostet henne. Knut og Marie var som syre og lut, bare med den forskjell at de ikke maktet å nøytralisere hverandre. Spørsmålet nå er: Makter Jan Troells mektige film å nøytralisere i hvert fall noen nordmenns syn på Hamsun, eller er det en film som Norge snur ryggen til mens verden forøvrig tar den til sitt bryst? Døm selv.

Treff

FRED: Først da Knut Hamsun bare hadde få dager igjen å leve, kunne freden senke seg over ekteskapet med Marie. Et langt og tornefylt liv ebbet mot slutten. Meget godt skildret av svenske Max von Sydow og danske Ghita Nørby i filmen «Hamsun» som har verdenspremiere på Sagatun i kveld.

FOTO: NORSK FILMDISTRIBUSJON